

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی استان اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتري رشته پزشکی

عنوان:

بررسی عوامل موثر بر عدم استفاده یا استفاده ی نامنظم از مکمل های خوراکی
آهن در شیر خواران ۶-۲۴ ماهه ی مراجعه کننده به درمانگاه تخصصی
بیمارستان بوعلی شهر اردبیل بر اساس مدل آموزشی پرسید

استاد راهنما:

دکتر مجید وفائی

استاد مشاور:

دکتر شهرام حبیب زاده

نگارش:

سیمین دخت نظری

تابستان ۱۳۹۳

شماره پایان نامه:

۰۵۰۴

تقدیم بہ :

پدر دلسوز و مادر مہربانم

تقدیم بہ آن دو کہ وجودشان برایم از ہر مدرکی والاتر و بالاتر است

آنان کہ وجودم برایشان ہمہ رنج بود و وجودشان برایم ہمہ مہر

آنان کہ راست قامتی ام در شکستگی قاتشان تجلی یافت

توانشان رفت تباہ توانایی برسم، مویشان سپید کشت تا رو سپید بانم

آنان کہ فروغ نگاہشان، گرمی کلامشان و روشنی روشنیشان سرمایہ ہی جاودانی زندگی من است در برابر وجود کرامی شان زانوی

ادب بر زمین می زنم و بادلی ملو از عشق و خضوع دستان پر مہرشان رامی بوسم.

تقدیم به:

خواهران مهربانم فرانک و هما و برادران خوبم امیر و فرهاد

به پاس وجود پاک و دوست داشتنی شان که یارِ یکر من در این امر مهم بودند و همواره مایه‌ی شادی و دلگرمی ام بوده اند و هستند و
صمیمیت و یکرنگی شان را تا انتهای آبی آسمان دوست دارم.

تقدیم به:

استاد بزرگوارم دکتر مجید وفایی و دکتر شهرام حبیب زاده

آنان که به من نشان دادند که باید راهی باشد...

و آنان که قدم به قدم برای این پایان نامه مرایای کردند

تقدیر تشکر

شکر شایان نثار ایزد منان که توفیق را رفیق راهم ساخت تا این پایان نامه را به پایان برسانم. بدین وسیله از جناب آقای دکتر مجید وفایی استاد راهنمای گرانقدر اینجانب که در کلیه مراحل انجام این پایان نامه همواره از راهنمایی ها و نظرات ارزنده خود مرا بهره مند نمود تشکر و قدردانی می نمایم. از استاد گرامی جناب آقای دکتر شهرام حبیب زاده که زحمت مشاوره این رساله را متقبل شدند تشکر و قدردانی می نمایم. از پدر و مادر عزیز و مهربانم که در سختی ها و دشواری های زندگی همواره یآوری دلسوز و فداکار و پشتیبانی محکم و مطمئن برایم بودند تا من به جایگاهی که اکنون در آن ایستاده ام برسم، تقدیر و تشکر می نمایم. از خواهران و برادران عزیزم، که همواره مایه شادی و دلگرمی ام بوده اند و هستند و یاریگر من در این امر مهم بودند تشکر و قدردانی می نمایم . و با تشکر خالصانه خدمت همه کسانی که به نوعی مرا در به انجام رساندن این مهم یاری نموده اند .

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: مقدمه و بیان مسئله	
۱-۱- مقدمه و بیان مسئله.....	۲
۱-۲- تعریف واژه‌های کلیدی.....	۵
۱-۳- اهداف و فرضیات.....	۶
۱-۳-۱- اهداف کلی.....	۶
۱-۳-۲- اهداف اختصاصی.....	۶
۱-۳-۳- فرضیات یا سؤالات تحقیق.....	۷
۱-۳-۴- اهداف کاربردی.....	۷
فصل دوم: پیشینه تحقیق	
۲-۱- بررسی متون.....	۹
فصل سوم: مواد و روش‌ها	
۳-۱- نوع مطالعه.....	۱۴
۳-۲- جمعیت مورد مطالعه.....	۱۴
۳-۳- حجم نمونه و روش نمونه‌گیری.....	۱۴
۳-۴- روش گردآوری اطلاعات.....	۱۴
۳-۵- روش انجام طرح.....	۱۵
۳-۵-۱- معیار ورود به مطالعه.....	۱۶
۳-۵-۲- معیارهای خروج از مطالعه.....	۱۶
۳-۶- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها.....	۱۶
۳-۷- ملاحظات اخلاقی.....	۱۶
فصل چهارم: نتایج	

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۳۱	۵-۱ - بحث.....
۳۶	۵-۲ - نتیجه گیری.....
۳۷	۵-۳ - پیشنهادات.....
۳۸	منابع.....
۴۱	پیوست.....
۴۲	چکیده انگلیسی.....

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱- ۴ توزیع فراوانی شیر خواران به تفکیک جنسیت.....	۱۸
جدول ۲- ۴ توزیع فراوانی تحصیلات مادران.....	۱۸
جدول ۳- ۴ توزیع فراوانی شغل مادران.....	۱۹
جدول ۴- ۴ توزیع فراوانی تحصیلات پدران.....	۱۹
جدول ۵- ۴ توزیع فراوانی شغل پدران.....	۱۹
جدول ۶- ۴ توزیع سنی شیرخواران.....	۲۰
جدول ۷- ۴ فراوانی تعداد اعضای خانواده های مورد بررسی.....	۲۰
جدول ۸- ۴ توزیع فراوانی رتبه ی تولد شیرخواران.....	۲۱
جدول ۹- ۴ توزیع فراوانی سطح اقتصادی خانواده های مورد بررسی.....	۲۱
جدول ۱۰- ۴ توزیع فراوانی محل های مراجعه مادران جهت پایش رشد شیرخواران.....	۲۲
جدول ۱۱- ۴ توزیع فراوانی منابع کسب اطلاعات در مورد مکمل های آهن.....	۲۳
جدول ۱۲- ۴ توزیع فراوانی زمان شروع استفاده از مکمل های آهن.....	۲۳
جدول ۱۳- ۴ توزیع فراوانی تعداد قطره های مصرفی روزانه.....	۲۴
جدول ۱۴- ۴ توزیع فراوانی علل عدم مصرف یا مصرف نا منظم مکمل های آهن.....	۲۴
جدول ۱۵- ۴ توزیع فراوانی نوع نگرش مادران.....	۲۵
جدول ۱۶- ۴ توزیع فراوانی سطح آگاهی مادران.....	۲۶
جدول ۱۷- ۴ رابطه بین آگاهی با میزان تحصیلات.....	۲۶
جدول ۱۸- ۴ رابطه بین شغل و سطح آگاهی.....	۲۷
جدول ۱۹- ۴ رابطه بین بنیه اقتصادی با سطح آگاهی.....	۲۷
جدول ۲۰- ۴ رابطه بین سطح نگرش با میزان تحصیلات مادران.....	۲۸
جدول ۲۱- ۴ رابطه بین نگرش و شغل مادران.....	۲۸
جدول ۲۲- ۴ رابطه بین دو متغیر بنیه اقتصادی با نوع نگرش.....	۲۹

بررسی عوامل موثر بر عدم استفاده از مکمل های خوراکی آهن در شیر خواران ۶-۲۴ ماهه
شهر اردبیل بر اساس مدل آموزشی پرسید

چکیده:

مقدمه :

کم خونی فقر آهن در کودکان از مشکلات مهم بهداشتی در کشور های در حال توسعه است و با مشکلات تکاملی و شناختی همراه است. مکمل آهن روزانه برای کاهش فقر آهن پیشنهاد می گردد ولی از پذیرش خوبی برخوردار نیست. مادران به عنوان محور خانواده مسئولیت انتخاب نوع و سایر رفتارهای بهداشتی در مورد تغذیه کودکان را به عهده دارند و از طریق اصلاح رفتار آنان سلامت نسل حال و آینده تضمین میگردد. در این مطالعه الگوی آموزشی پرسید جهت تعیین آگاهی، نگرش و عملکرد مادران در زمینه استفاده از مکمل های آهن به کار گرفته شده است.

روش کار :

در این مطالعه مقطعی تحلیلی ۱۰۰ فرم جمع آوری اطلاعات و پرسشنامه بر اساس اجزای مدل پرسید مربوط به آگاهی، نگرش و عملکرد سنجی طی مصاحبه حضوری از مادران مراجعه کننده به درمانگاه تخصصی بیمارستان بوعلی شهر اردبیل که شیرخوار ۶-۲۴ داشتند (قطره ی آهن را یا نامنظم می دادند یا اصلا استفاده نمی کردند) تکمیل گردید. نمونه گیری به روش غیر تصادفی بوده است. داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS19 و آزمون آماری Chi-Square در سطح معنی دار $\alpha=0/05$ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند.

یافته ها:

۶۲٪ مادران قطره را به صورت نامنظم استفاده می کردند و ۳۸٪ اصلا قطره نمی دادند. سه اولویت شایع مادران به عنوان علت مصرف نامنظم یا عدم مصرف به ترتیب عوارض گوارشی (۵۱٪)، تیره شدن رنگ دندانها (۴۶٪) و نداشتن فرصت کافی بود (۳٪). بین آگاهی، نگرش و سطح تحصیلات مادران ارتباط معنی داری مشاهده شد. تنها ۴۶٪ مادران از آگاهی خوب و ۱۱٪ آنها از نوع نگرش خوب برخوردار بودند با وجود اینکه ۱۰۰٪ آنها توسط کارکنان مراکز بهداشتی آموزش دیده بودند.

نتیجه گیری:

بر اساس یافته های این مطالعه طعم ناخوشایند قطره آهن و عوارض آن، همچنین ناکافی بودن آگاهی و نگرش مادران در خصوص مصرف مکمل آهن از علل مهم عدم مصرف یا مصرف نامنظم آن می باشد.

واژگان کلیدی: الگوی پرسید، کم خونی فقر آهن، نگرش، مصرف نامنظم، عدم مصرف